

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Мартем'янова С. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА
В УМОВАХ КРИЗИ**

Сучасні кризові явища, спричинені воєнним станом та макроекономічною нестабільністю, суттєво впливають на діяльність підприємств в Україні. У таких умовах особливого значення набуває оптимізація структури ресурсів підприємства та забезпечення їх ефективного використання з метою підтримання фінансової стійкості. Дослідження формування та використання ресурсів дозволить визначити напрями їх оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Проблемами оптимізації структури ресурсів підприємства в умовах кризи займалися багато науковців, серед яких можна виділити: Редзюка Є. В., Золотову О., Іванову В., Симак Д., Литвинова А., Остапенка Р., Степаненко О., Канельську А., Красноруцького О., Маренич Т., Прусову Г., але попри наявність значної кількості наукових досліджень, на нашу думку, питання оптимізації структури ресурсів підприємства в умовах кризового середовища потребує подальшого узагальнення та дослідження.

Метою стало теоретичне та практичне дослідження напрямів оптимізації структури ресурсів підприємства в умовах кризи та визначення її впливу на забезпечення ефективності функціонування і фінансової стійкості підприємства.

В умовах кризового середовища, спричиненого воєнними діями та макроекономічною нестабільністю, суттєво змінилися умови функціонування підприємств і підходи до використання їх ресурсів. Скорочення обсягів виробництва та порушення логістичних процесів зумовили необхідність оптимізації структури ресурсів з метою забезпечення фінансової стійкості та безперервності діяльності підприємства [1, с. 42-43]. Кризові явища зумовили скорочення фінансових надходжень і необхідність раціонального розподілу ресурсів, зокрема підвищення ефективності управління оборотним капіталом, що сприяє стабільності функціонування підприємства [3].

Особливу роль при цьому відіграють фінансові ресурси, ефективно використання яких забезпечує платоспроможність і адаптацію підприємства до кризових умов [5, с. 117]. Важливе значення також мають трудові, матеріальні та інформаційні ресурси, раціональне використання яких забезпечує безперервність виробничого процесу та підвищує ефективність діяльності підприємства. Оптимізація структури ресурсів дозволяє зменшити витрати, підвищити ефективність управління та забезпечити фінансову стійкість підприємства. Раціональне використання ресурсного потенціалу сприяє зниженню негативного впливу кризових факторів і створює передумови для стабільного функціонування підприємства в умовах нестабільності [2, с. 273].

Порівняльну структуру ресурсів підприємства до кризи та в умовах кризи наведено на рис. 1.



Рис. 1. Порівняльна структура ресурсів підприємства до кризи та в умовах кризи

Джерело: розраховано авторами на основі даних за [5]

З рис. 1 видно, що в умовах кризи відбувається трансформація структури ресурсного забезпечення підприємства, що зумовлено необхідністю підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення фінансової стійкості. У період економічної нестабільності підприємства змушені переглядати пріоритети у використанні ресурсів з метою підтримання ліквідності та безперервності діяльності. Як зазначають Степаненко О. і Канельська А., ефективно управління ресурсами дозволяє підприємству зберігати платоспроможність і забезпечувати стабільність функціонування в умовах воєнного стану [4, с. 127]. Отримані результати свідчать про необхідність оптимізації структури ресурсів шляхом

підвищення ефективності їх використання та вдосконалення управління оборотним капіталом, що сприяє фінансовій стабільності підприємства [3].

Раціональне використання ресурсного потенціалу дозволяє підвищити ефективність діяльності, забезпечити адаптацію до кризових умов, а також створити ґрунтовні передумови для подальшого успішного розвитку підприємства. Таким чином, оптимізація структури ресурсів є важливим інструментом антикризового управління, що забезпечує фінансову стійкість підприємства та підвищує його адаптивність до змін економічного середовища [2, с. 275; 5, с. 119].

Отже, було проаналізовано особливості оптимізації структури ресурсів підприємства в умовах кризи та визначено напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу. Встановлено, що раціональне управління ресурсами забезпечує фінансову стійкість підприємства, підвищує ефективність діяльності та сприяє його адаптації до кризових умов. Важливу роль у цьому процесі відіграє ефективне управління фінансовими ресурсами, що підтримує платоспроможність і створює передумови для стабільного функціонування підприємства.

Список використаних джерел:

1. Редзюк Є. В. Стан, проблеми і чинники гальмування розвитку бізнес-активності в Україні. *Стратегія економічного розвитку України*. 2022. Вип. 51. С. 35-49.
2. Золотова О., Іванова В., Симак Д., Кудінов О., Славута О. Економіка під час воєнного стану: проблеми й шляхи подолання кризи (український досвід). *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2023. № 3(50). С. 265-281.
3. Литвинов А., Остапенко Р., Горох О. Оптимізація оборотного капіталу в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4120/4050>.
4. Степаненко О., Канельська А. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 33. С. 123-130.
5. Красноруцький О., Маренич Т., Прусова Г. Співвідношення економічних категорій «потенціал підприємства», «ресурсний потенціал», «виробничий потенціал» та «економічний потенціал». *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 2. С. 113-121.